

Nieuwsbrief 'Aftellen naar de Omgevingswet'

Het omgevingsplan op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel?

Datum: 2 juni 2022

Deze blog maakt onderdeel uit van het thema 'Omgevingsplan II' in de reeks 'Aftellen naar de Omgevingswet'

In december 2021 hebben wij eerder het omgevingsplan als thema behandeld. We hebben toen blogs geschreven:

- [Over het einde van het wijzigingsplan en het uitwerkingsplan](#)
- [Waarin we een oproep hebben gedaan voor de gemeenteraadsverkiezingen om het omgevingsplan hoog op de politieke agenda te zetten](#)
- [Waarin we welstand onder de Omgevingswet hebben behandeld](#)
- [Over de vraag of het mogelijk blijft om een aanvraag voor de wijziging van het planologisch kader in te dienen](#)

Er blijft echter nog genoeg over om te schrijven over het omgevingsplan. Daarom staan ook de blogberichten in de maand juni 2022 in het teken van het omgevingsplan.

In deze blog behandelen we een vraag die ons tijdens één van onze seminars werd gesteld: in hoeverre biedt een omgevingsplan rechtszekerheid wanneer in het omgevingsplan alleen de voorwaarden beschreven staan waaraan ruimtelijke ontwikkelingen moeten voldoen én alleen is bepaald wat echt niet is toegestaan?

Belangrijk: Ook in een omgevingsplan kan heel precies worden bepaald wat ergens is toegestaan

De assumptie die aan de vraag ten grondslag lag, was dat het 'Ja, mits-principe' om globale regels in het omgevingsplan zou vragen. Met het principe van 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij' werd door het Rijk vooral bedoeld op een, met de Omgevingswet in te zetten, gedrags- en cultuurverandering bij het bevoegd gezag om zo (meer) ruimte te maken voor ontwikkelingen (zie bijvoorbeeld Kamerstukken II, 2014-15, 33962, nr. 61, p. 6).

Het is belangrijk om te benadrukken dat dit 'Ja, mits-principe' niet van een gemeenteraad eist dat in het omgevingsplan altijd en overal meer ruimte voor bouwplannen wordt ingeruimd, dan wel dat er globaler bestemd zou moeten worden. De Omgevingswet maakt het mogelijk dat een gemeenteraad er straks voor kiest om dezelfde (strak geformuleerde) bouw- en gebruiksmogelijkheden op te nemen, net zoals dat het geval is in het huidig bestemmingsplan.

Kortom, de gemeenteraad houdt in een ruime mate van beleidsvrijheid bij de formulering van planologische regels onder de Omgevingswet. Men moet bekijken welke regels er nodig zijn met het oog op "een evenwichtige toedeling van functies aan locaties". Dit kan voor een bepaald gebied een vrij globaal omgevingsplan betekenen, maar in sommige gevallen ook een veel gedetailleerdere (en meer gesloten) regeling.

Omgevingsplan: Open normen en het rechtszekerheidsbeginsel

Als er gekozen wordt voor een globaal omgevingsplan dan is de kans groot dat er veel met open normen wordt gewerkt. Open normen vergen een nadere invulling. Een voorbeeld van een (nu veel gebruikte) open norm is dat er moet worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid.

In het najaar van 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'Afdeling') twee belangrijke uitspraken gedaan ([Maastricht-Belvédère](#) en [Den Haag-Binckhorst](#)) over het gebruik van open normen in bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte. Het is aannemelijk dat deze uitspraken ook onder de Omgevingswet van belang gaan zijn omdat het hier ging om bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte waarmee vooruit wordt gelopen op de Omgevingswet.

De Afdeling komt met de maatstaf dat open normen in het belang van de rechtszekerheid van (toekomstige) eigenaren en gebruikers in het plangebied en de eigenaren en gebruikers van de omgeving ervan, voldoende concreet en objectief moeten zijn begrensd. Wil de bestuursrechter kunnen beoordelen of het plan strekt ten behoeve van (1) een goede ruimtelijke ordening (straks: "evenwichtige toedeling van functies aan locaties") en getuigt van een (2) zorgvuldige en evenwichtige afweging van belangen dan moeten de verbeelding en de planregels zelf voldoende inzicht bieden in de bouw- en gebruiksmogelijkheden die worden geboden.

Ook onder de Omgevingswet is het gelet op het voorgaande aannemelijk dat de rechtszekerheid van de omgeving een zeer belangrijke rol zal blijven spelen en dat dit ook beperkingen met zich brengt in het opnemen/achterwege laten van voorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen in het omgevingsplan.

Deze blog is geschreven door Merel Holtkamp en Monique Rus en is onderdeel van onze reeks over de Omgevingswet.

Heeft u vragen naar aanleiding van een van onze blogs over de Omgevingswet, neemt u dan gerust contact met ons op. Wij zijn u graag van dienst.